A TANÁCS AJÁNLÁSA

(2011. július 12.)

a Cseh Köztársaság 2011. évi nemzeti reformprogramjáról és a Tanács véleménye a Cseh Köztársaság 2011–2014 közötti időszakra vonatkozó aktualizált konvergenciaprogramjáról

(2011/C 212/02)

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 121. cikke (2) bekezdésére és 148. cikke (4) bekezdésére,

tekintettel a költségvetési egyenleg felügyeletének megerősítéséről és a gazdaságpolitikák felügyeletéről és összehangolásáról szóló, 1997. július 7-i 1466/97/EK tanácsi rendeletre [1] és különösen annak 9. cikke (3) bekezdésére,

tekintettel az Európai Bizottság ajánlására,

tekintettel az Európai Tanács következtetéseire,

tekintettel a Foglalkoztatási Bizottság véleményére,

a Gazdasági és Pénzügyi Bizottsággal folytatott konzultációt követően,

mivel:

(1) Az Európai Tanács 2010. március 26-án jóváhagyta a Bizottság „Európa 2020” elnevezésű, a foglalkoztatást és növekedést célzó új stratégia elindításáról szóló javaslatát, amely stratégia a gazdaságpolitikák fokozott összehangolása révén azokra a kulcsfontosságú területekre összpontosít, amelyeken fellépésre van szükség annak érdekében, hogy Európa növelhesse a fenntartható növekedés és a versenyképesség területén rejlő lehetőségeit.

(2) A Tanács 2010. július 13-án elfogadta a tagállamok és az Unió gazdaságpolitikáira vonatkozó átfogó iránymutatásokról szóló ajánlást (2010–2014), 2010. október 21-én pedig elfogadta a tagállamok foglalkoztatáspolitikáira vonatkozó iránymutatásokról szóló határozatot [2], amelyek együtt alkotják az „integrált iránymutatásokat”. A tagállamok felkérést kaptak, hogy nemzeti gazdaság- és foglalkoztatáspolitikájukban vegyék figyelembe az integrált iránymutatásokat.

(3) A Bizottság 2011. január 12-én elfogadta az első éves növekedési jelentést, amely az Európa 2020 stratégiára épülve az EU-ban követett gazdasági kormányzás új ciklusának kezdetét jelenti, és elindítja az előzetes és integrált gazdaságpolitikai koordináció első európai szemeszterét.

(4) Az Európai Tanács 2011. március 25-én (a Tanács 2011. február 15-i és március 7-i következtetéseivel összhangban és a Bizottság éves növekedési jelentésének fényében) jóváhagyta a költségvetési konszolidáció és a strukturális reformok prioritásait. Hangsúlyozta, hogy elsőbbséget élvez majd a költségvetések megszilárdítása, a költségvetési fenntarthatóság helyreállítása és a munkanélküliség munkaerő-piaci reformokkal való csökkentése, valamint az, hogy az Unió újabb erőfeszítéseket tegyen a növekedés felgyorsítása érdekében. Felszólította a tagállamokat, hogy ezeket a prioritásokat konkrét intézkedések formájában építsék majd be stabilitási vagy konvergenciaprogramjukba, valamint nemzeti reformprogramjukba.

(5) 2011. április 29-én a Cseh Köztársaság benyújtotta a 2011. évi nemzeti reformprogramját, 2011. május 5-én pedig a 2011–2014 közötti időszakra vonatkozó aktualizált 2011. évi konvergenciaprogramját. A kapcsolódási pontok figyelembevétele érdekében a két program értékelésére egyidejűleg került sor.

(6) A globális pénzügyi válság, ami a cseh gazdaság külkereskedelmi nyitottságán keresztül becsatornázódott, jelentős terhet jelentett a Cseh Köztársaságban a GDP-növekedés és a munkanélküliség terén. A reál GDP 2009-ben az export és a hazai beruházások csökkenése következtében 4,1 %-kal csökkent. A munkanélküliség a 2008-as 4,4 %-ról 2010-re 7,3 %-ra növekedett, továbbá a foglalkoztatottsági ráta 2 százalékponttal esett 2008 és 2010 között. A nemzetközi kereskedelemnek való nagyobb kiszolgáltatottság és a Cseh Köztársaság fő kereskedelmi partnereinél bekövetkezett, a vártnál gyorsabb fellendülés 2010-ben 2,3 %-os reál GDP növekedéshez vezetett, és továbbra is segíteni fogja a lassú élénkülést.

(7) Az 1466/97/EK rendeletnek megfelelően az aktualizált konvergenciaprogram értékelése alapján a Tanács véleménye szerint a konvergenciaprogramot alátámasztó makrogazdasági feltevések megalapozottak a program első két éve tekintetében és optimisták a későbbiekben, amikor a közösen elfogadott módszernek megfelelő, a

[1] HL L 209., 1997.8.2., 1. o.

[2] 2011. évre érvényben tartotta a Tanács a tagállamok foglalkoztatáspolitikáira vonatkozó iránymutatásokról szóló, 2011. május 19-i 2011/308/EU határozata (HL L 138., 2011.5.26., 56. o.).

Bizottságnak a potenciális teljesítményre vonatkozó középtávú előrejelzéseivel szembeni értékelésekor. A konvergenciaprogram a Bizottság szolgálatainak 2011. tavaszi előrejelzéséhez képest alacsonyabb 2012. évi növekedési pályára épül, főleg a kormányzati fogyasztás reálkiadásainak további tartós csökkentése miatt, amit nem vettek számításba a Bizottság szolgálatainak 2012. évi változatlan politikán alapuló előrejelzésében. A konvergenciaprogram előrevetíti, hogy az államháztartási hiány 2013-ra a GDP 3 %-a alá, illetve 2014-re a GDP 1,9 %-ra csökken. A tervezett konszolidáció elsősorban kiadáscsökkentésre épül. A tervezett intézkedések nagyjából elégségesek a cél 2013-as, a Tanács ajánlásának megfelelő eléréshez, de a konvergenciaprogramban foglalt intézkedések tényleges költségvetési eredményéhez kockázatok kapcsolódnak. Továbbá a konvergenciaprogram későbbi éveire kitűzött célok elérése a kedvező ciklikus körülményeken és a közigazgatás hatékonyságának növeléséből származó megtakarításokon alapszik, ez utóbbi megvalósítása pedig jelentős nehézségekbe ütközhet. A középtávú költségvetési célkitűzés elérése a konvergenciaprogram horizontján túlra van tervezve. A 2010–2013. időszakra vonatkozó átlagos éves költségvetési kiigazítás kicsivel alatta marad a Tanács által 2009. december 2-án a túlzott hiány esetén követendő eljárás keretében javasolt, a GDP 1 %-ának megfelelő mértéknek.

(8) A felvázolt konvergenciaprogram egyértelműen célul tűzi ki, hogy az államháztartás hiányát 2013-ra a GDP 3 %-a alá csökkentse. A kihívást annak biztosítása jelenti majd, hogy a 2011–2013. évi, valamint azt követő időszakra vonatkozó hiánycsökkentésre irányuló intézkedések – különösen az oktatási és a közfinanszírozású K+F-kiadások szintentartása révén – ne veszélyeztessék a hosszú távú növekedést, és megfelelő puffert biztosítsanak a demográfiai változások következtében kialakuló kiadásnövekedéssel szemben.

(9) A költségvetési konszolidációs stratégia tartalmaz a héabevételeket érintő intézkedéseket: az alacsonyabb héamérték 2012-ben és 2013-ban emelkedni, míg a magasabb 2013-ban csökkenni fog. A kormányzat 2013-tól növelni tervezi a héakörbe tartozó cégek számát. A konvergenciaprogram szerint ezeknek a változásoknak a következtében az adóbevételek 2012-ben a GDP 0,7 %-ával, 2013-ban pedig a GDP 0,1 %-ával kell nőniük. Úgy tűnik továbbá, hogy van mozgástér a közvetett adókból származó bevételek – amelyek 2010-ben a GDP 11,8 %-ra rúgtak az uniós átlag 13,4 %-ához képest – növelésére, ezáltal csökkentve a munka adóterheit. A tervezett adóreform részben erre a kérdésre fog összpontosítani. Továbbá a becslések szerint a tényleges héabevétel és az elméleti héakötelezettség közti különbség jelentős mértékben az uniós átlag feletti, ami rámutat az adószabályok betartását kikényszerítő intézkedések szükségességére. E célból a Cseh Köztársaság az ÁFA csalás és az adócsalás elleni küzdelem céljából új intézkedéseket vezetett be 2011-ben.

(10) Figyelemmel arra, hogy a népesség elöregedésének költségvetési kihatása az előrejelzések szerint jelentős mértékben az uniós átlag feletti, a nyugdíjrendszer reformja fontos kérdés. A kormányzat két javaslatcsomaggal állt elő. Az első csomagot várhatóan 2011 szeptemberében fogja elfogadni a Parlament. Ez az állami felosztó-kirovó rendszert veszi célba, ami 2009 óta deficites. Egyebek közt megemeli a kötelező nyugdíjkorhatárt, ami 2041-re az 1975-ben született nők és férfiak tekintetében egységesen 66 év és 8 hónap lesz. Minden egyes ezt követő korcsoport esetében a nyugdíjkorhatár 2 további hónappal emelkedik, előre meghatározott határ nélkül. Ezek a parametrikus reformintézkedések kezelik a költségvetési fenntarthatóság problémáját; azonban lehetséges, hogy ez nem lesz elég az összes, a demográfiai nyomás által bemutatott probléma megoldásához. A második intézkedéscsomag, amelyet még nem fogadott el a kormány, 2013-tól bevezetne egy önkéntes második pillért annak érdekében, hogy fokozza a nyugdíjasok jövedelmeinek diverzifikálását, és a magánmegtakarítások növelésének támogatása révén elősegítse azok jövőbeni mértékének megfelelőségét. Azonban a pillér javasolt formája kevés ösztönzőt tartalmaz a rendszerhez való csatlakozásra, és a valóságban növelheti a fent körvonalazott, hosszú távon jelentkező nyomást. Az ilyen nyugdíjalapok működési költségeit gondosan elemezni kell, és a rendszer hatékonyságának biztosítása érdekében a lehető legalacsonyabban kell tartani őket.

(11) A munkaerőpiac közepesen rugalmasnak tűnik, és a globális gazdasági válság előtt nem mutatott nagyobb működési zavarokra utaló jeleket. Ugyanakkor van néhány nyilvánvaló szerkezeti gyengeség. Az egyik fő kihívást azok a nehézségek jelentik, amelyekkel a gyermekkel rendelkező nőknek kell szembenézniük a szülési szabadság után a munkaerőpiacra való visszatéréskor. A kérdés a szélesebb gazdasági kihatások miatt is fontos: hosszabb munkán kívül töltött időszakok, magasabb nemek közti foglalkoztatási különbség, valamint a nagyon magas nemek közötti fizetési különbség. A munkába való korai visszatérés továbbra is nehézségekbe ütközik a kormányzat azon igyekezete ellenére is, hogy nagyobb szabadságot biztosítson a szülőknek a szülési szabadság hosszának meghatározása terén. A probléma részben abból származik, hogy a cégek vonakodnak részmunkaidős munkaszerződéseket kötni, amelyek más tagállamokban gyakoriak a kisgyerekes munkavállalók esetében, részben pedig a megfizethető árú gyermekgondozó létesítmények korlátozott számából. A nemzeti reformprogram konkrét intézkedéseket határoz meg a gyermegondozás elérhetőségének növelésére, ideértve a három év alatti gyermekek esetét is.

(12) Noha a teljes munkanélküliségi ráta és a hosszú távú munkanélküliségi ráta az uniós átlag alatt maradt, az utóbbi a válság következtében növekszik, különösen a 20–29 évesek körében. Az alacsony képzettségűeknek, valamint az egyéb alacsony fizetésűeknek jelentős nehézségekkel kell szembenézniük a munkakeresés során. Az aktív munkaerő-piaci politikákra, valamint a rendszeres aktiváló intézkedésekbe bekapcsolódók arányára vonatkozó kiadásokat növelni kell és ezeket az intézkedéseket célzottabban kell alkalmazni.

(13) A közigazgatásnak az üzleti környezetet is hátrányosan érintő hatékonysági problémái a meglévő stratégiák következetes végrehajtávával orvosolhatóak lennének. A kormányzat 2007-ben elindított egy „jobb szabályozásra" irányuló programot, valamint egy korrupcióellenes stratégiát a 2011–2012. évekre. Bejelentettek olyan intézkedéseket, melyek fontosak a cseh jogi és szabályozási környezet – ami nemzetközi felmérések szerint az uniós átlag alatt van – minőségének javításához, és amelyek növelik a vállalkozások bizalmát. A kihívást a közigazgatás stabilizálása jelenti, mivel a gyakori és mélyreható újraszervezések csökkentik annak hatékonyságát. Ennek érdekében szükség lenne egy közszolgálati törvényre, amelynek elfogadása már többször elhalasztódott. A kormányzat a közelmúltban a közbeszerzések átláthatóságának növelését célzó intézkedéseket fogadott el. A szabályozás egyik eleme azonban – konkrétan a vállalati értékpapírok azon típusa, amely lehetővé teszi a teljesen anonim vagyonátruházást – figyelmet érdemel.

(14) A válság a feltételezések szerint negatív hatással volt a potenciális növekedésre. A humántőke fejlesztése fontos, ezt viszont az egyetemekre beiratkozott fiatalok magasabb aránya ellenére is hátráltatja a képzés nem megfelelő színvonala, amit a cseh felsőoktatási intézmények nemzetközi felmérések szerinti alacsony rangsorolása is mutat. Továbbá az egy tanulóra összehasonlítható árakon számolt kiadás a tagállamok alsó negyedében van, és különösen alacsony az alapfokú oktatás esetében. A nemzeti reformprogram intézkedéseket vázol fel az oktatás minden szakasza tekintetében. A felsőoktatás átfogó reformja évek óta előkészületben van. A minőségi és hatékony felsőoktatás biztosítása fontos a versenyképesség és az innovációs kapacitás szempontjából.

(15) A Bizottság értékelte a Cseh Köztársaság konvergenciaprogramját és nemzeti reformprogramját. Figyelembe vette nemcsak a programok Cseh Köztársaság fenntartható költségvetési és társadalmi-gazdasági politikája szempontjából mutatott jelentőségét, hanem azt is, hogy mennyiben felelnek meg az uniós szabályoknak és iránymutatásoknak, tekintve, hogy a jövőbeli nemzeti döntéseknél az uniós szempontok beépítésével kell megerősíteni az EU átfogó gazdasági kormányzását. Ennek fényében a Bizottság úgy véli, hogy a fiskális konszolidációnak kell a központban maradnia a növekedés fokozó kiadások megőrzése mellett. Az államháztartás hosszú távú fenntarthatósága nagymértékben a szükséges nyugdíjreform jelenlegi végrehajtásának képességétől függ. Elengedhetetlen – különösen a nők esetében – a munkaerő-piaci részvétel növelése, és a hosszú távú munkanélküliek munkalehetőségeinek javítása. A közszolgáltatások, a szabályozási környezet, valamint a felsőoktatás minőségének javítására irányuló további lépések kiemelten fontosak a versenyképesség szempontjából.

(16) Ezen értékelés fényében és figyelembe véve a 2009. december 2-i, az EUMSZ 126. cikkének (7) bekezdése szerinti tanácsi ajánlást, a Tanács megvizsgálta a Cseh Köztársaság 2011. évi aktualizált konvergenciaprogramját, és a véleményét [1] különösen az alábbi (1) és (2) ajánlások tükrözik. Figyelembe véve az Európai Tanács 2011. március 25-i következtetéseit, a Tanács megvizsgálta a Cseh Köztársaság nemzeti reformprogramját,

AJÁNLJA, HOGY a Cseh Köztársaság a 2011–2012 közötti időszakon belül tegyen intézkedéseket a következők érdekében:

1. Hajtsa végre a tervezett konszolidációt 2011-ben, és amennyiben az a bevételek bármely elmaradása vagy a kiadások megnövekedése esetén szükséges, tegyen tartós jellegű ellenintézkedéseket. A 2012. évi konvergenciaprogramban foglaltak szerint fogadjon el költségvetési intézkedéseket, és a 2013. évi célt konkrétabb intézkedésekkel támassza alá; ettől függően kerülje el a növekedést elősegítő tételek csökkentését. Növelje az állami beruházások hatékonyságát és folytassa a mozgástér kihasználására vonatkozó erőfeszítéseket az adószabályok betartásának fokozása, az adóelkerülés csökkentése és a közvetett adókból származó bevételek növelése terén. Biztosítson a 2010–2013 közötti időszakra vonatkozóan a GDP 1 %-ának megfelelő átlagos költségvetési kiigazítást, a túlzott hiány kiigazítására vonatkozó tanácsi ajánlásokkal összhangban, amely lehetővé teszi a túlzotthiány-eljárás határidejének betartását 2013-ban egy megfelelő tartalékkal.

2. Az államháztartás hosszú távú fenntarthatósága és a nyugdíjak mértékének jövőbeni megfelelősége érdekében vezesse be a tervezett nyugdíjreformot. A további erőfeszítéseknek az állami pillért érintő további változásokra kell koncentrálódniuk annak biztosítása érdekében, hogy a rendszer ne legyen egy jövőbeni költségvetési egyensúlyhiány forrása, és a magánmegtakarítások fejlesztésére. A tényleges nyugdíjkorhatár emelésére tekintettel figyelembe vehetők az olyan intézkedések, mint a törvényes nyugdíjkorhatár és a várható élettartam közötti kapcsolat. Biztosítsa, hogy a tervezett második pillér sok résztvevőt vonzzon, és hogy úgy legyen megtervezve, hogy az adminisztratív költségek átláthatóak és alacsonyak legyenek.

3. A megfizethető árú gyermekgondozó intézmények rendelkezésére állásának és hozzáférhetőségének fokozása révén segítse elő a kisgyermekes szülők munkaerő-piaci visszatérését, és ezáltal fokozza a munkaerő-piaci részvételt. Növelje a rugalmasabb munkafeltételek, például a részmunkaidős állások vonzerejét és elérhetőségét.

[1] Az 1466/96/EK rendelet 9. cikkének (3) bekezdése szerint.

4. Fejlessze az állami foglalkoztatási szolgálat teljesítményét a képzés, munkahelykeresési támogatás és az egyénre szabott szolgáltatások minőségének és hatékonyságának növelése érdekében, eredményekhez kötve a programok finanszírozását. Az érdekeltekkel való együttműködés alapján terjessze ki a testreszabott képzési programokat az idősebb munkavállalók, a fiatalok, az alacsony képzettségűek és más kiszolgáltatott helyzetben lévő csoportok számára.

5. Tegye meg a szükséges intézkedéseket a közszolgáltatások hatékonyságának növelése érdekében az üzleti környezet számára kulcsfontosságú területeken. Ebben az összefüggésben az azonosított célokkal összhangban gyorsítsa fel az korrupcióellenes stratégia végrehajtását, fogadja el a közszolgálati törvényt a közigazgatás stabilitásának és hatékonyságának növelése érdekében, és tegyen lépéseket az anonim részvénytulajdonlás ügyének előterjesztése végett.

6. A felsőoktatás teljesítményének növelése érdekében teremtse meg az oktatási intézmények átlátható minőségértékelési rendszerét, és ezt kapcsolja össze a finanszírozásukkal.

Kelt Brüsszelben, 2011. július 12-én.

a Tanács részéről

az elnök

J. VINCENT-ROSTOWSKI